

Dimensionerad biografi av mångsidig konstnär

BOKEN |

ELLI HEMBERG 1896-1994

EN KONSTNÄRSBIOGRAFI

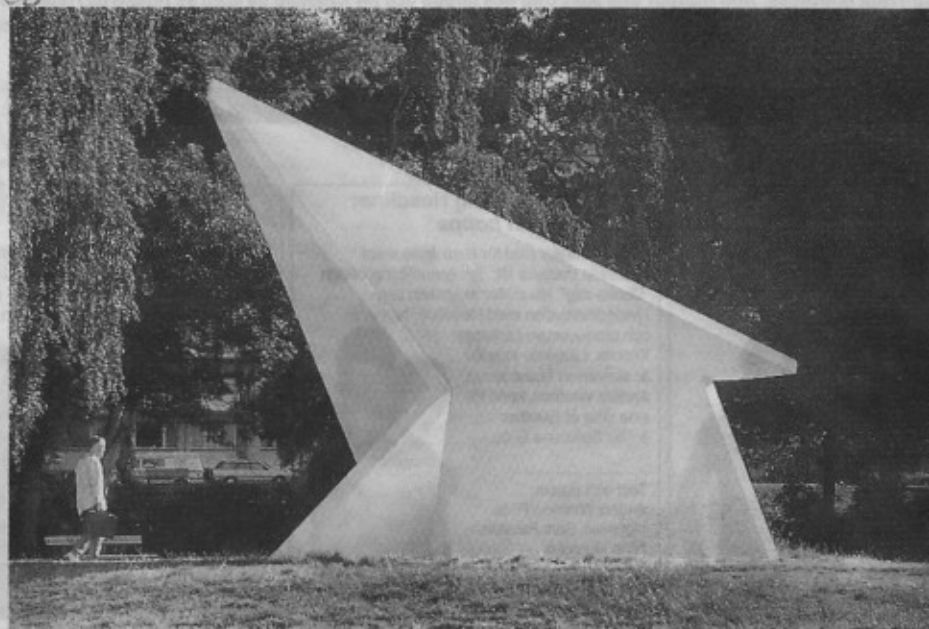
- Stefan Hammenbeck, Beate Sydhoff, Brita Molin med flera.
- Konstnär Elli Hembergs stiftelse

Sigrid Hjertén, Siri Derkert, Vera Nilsson – alla har de under de senaste åren ägnats utställningar, böcker och artiklar i tidskrifter och dagstidningar. De är alla födda under andra hälften av 1880-talet. Men vem har hört talas om deras generationskamrat Elli Hemberg, målare och skulptör?

Jag själv återupptäckte henne i höstas på Liljevalchs konsthalls utställning av Otto G. Carlsunds konstnärskap. Här kunde man också få en liten glimt av Elli Hemberg genom att höra henne berätta sina personliga minnen av Carlsund. Som samtalspartner och vän till denne, som var lite av en främmande fågel i det svenska konstlivet, initierade hon 1947 en stor gemensam utställning på Konstnärshuset i Stockholm.

EN FINGERVISNING av svårigheterna för Hembergs konstnärliga gärning får vi redan i förordet till den rikt illustrerade bok som Elli Hembergs stiftelse gav ut i fjol. Moderna museets chef Lars Nittve citerar där Stockholms-Tidningens infama artikelrubrik från 1938: "Stockholmsläkares fru i tävlan med konstnärer. Fick sälja sitt förslag till krematorie-dekoreringen".

Vid den tiden hade hon, efter utbildning på Carl Wilhelmsons målarskola i Stockholm och flera studieresor till Paris och Italien, ställt ut och arbetat som konstnär i sexton år. Drygt trettio år senare kan recensionerna avfärda hennes konst med: "den visar att även äldre

Fjärilen, en vindskyddande parkmöbel i Rålambshovsparken i Stockholm, är Elli Hembergs verk. Den förekommer stiliserad på bokens omslag.

konstnärer har fallit för det som kallas modern konst och som är en lättvindigare väg till inkomst."

I boken tecknas i delvis redan tidigare publicerade texter en bred, om än fragmentarisk, bild av "en i tysthet och anspråkslöshet arbetande konstnärinna" (Gerd Reimers, 1965).

STEFAN HAMMENBECK ger en fyllig biografisk levnadsteckning år för år. Tyngdpunkten ligger på den konstnärliga utvecklingen, deltagande i utställningar, konstnärskollegor och recensioner.

Det "lilla livet" med dess personliga glädjeämnen eller tillkortakommanden får vi inte veta något om. I uppsatsen Elli och medsysstrarna Sigrid, Siri och Vera för Hammenbeck ett intressant resonemang

om Hembergs eventuella hemvist bland ismerna.

Men Hemberg, som verkade under sjuttiofem år som aktiv konstnär, låter sig inte stoppas in i något fack. Hon började, liksom hennes mera namnkunniga konstnärskollegor Sigrid, Siri och Vera, med att skildra stadens puls, det moderna livet. Därefter valde de olika vägar. Hembergs väg förde från måleri till skulptur i glas, trä, papper, plåt eller betong.

BEATE SYDHOFF ger en gedigen genomgång av Hembergs utveckling från 20-talets realistiska, måleri, 50-talets experiment med abstrakta eller konkreta former, 60-talets skulpturer i glas och trä, 70- och 80-talens arkitekturmodeller i papp eller vit plåt till monumentalskulpturerna och of-

fentlig utsmyckning under de sista åren.

Elli Hembergs egna anteckningar samt hennes föredrag om dynamisk symmetri och hennes brorson Göran Hemberg bidrag Tre självporträtt ger intressanta inblickar i detta konstnärstemperament. Oscar Reutersvärd kände både Elli Hemberg och Otto G. Carlsund. Han beskriver det dramatiska gräl mellan de båda konstnärerna som 1947 ledde till en stor utställning av bådas verk och som innebar en återkomst av Carlsund, som inte ställt ut på tjugo år.

Brita Molin skriver om vänskapen, gemensamma resor och ständiga diskussioner om färg och form. Här får vi läsa om en livligare, ibland "besvärligare" Elli Hemberg än den tysta, anspråkslösa konstnärinna som recensenten Gerd Reimers skrev om.

BO LINDWALL SKRIVER om Hembergs träskulpturer, som hon kallar träepitafier. Lena Davis har undersökt Hembergs idéer om arkitektur och den dynamiska symmetrin som Hemberg läste om 1949 i Jay Hambridges bok med samma titel.

Byggmästaren Arnold Larsson skriver om sitt samarbete med Hemberg kring betongskulpturerna och arkitekten Gösta Drougge om de sista monumentaluppdragen. Carl Fredrik Härleman samtalar med Jacob Dahlgren, som valde Elli Hemberg som medutställare i Skövde 2006.

Sammanlagt tolv skribenter, de flesta konstvetare, ger var sin bild av Elli Hemberg. Här finns en del onödiga överlappningar. Men samtidigt får vi en mängdimensionerad belysning av ett relativt okänt konstnärskap. Och nu vill man bara veta mer!

JUTTA KÜBLER BOSTRÖM